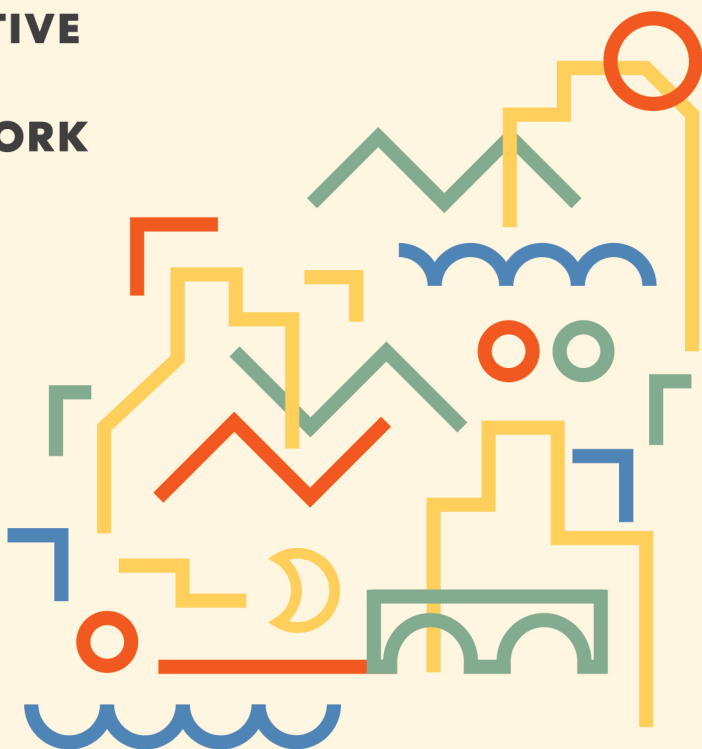

คู่มือ
แนวทางการขับเคลื่อนเมืองสร้างสรรค์
TCCN 2022

**THAILAND
CREATIVE
CITIES
NETWORK
2022**

**CREATIVE PEOPLE
CREATIVE CITIES**

**“All cities have one key resource :
the special abilities of people
who live in them”**

Charles Landry

Author
The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators

**“สินทรัพย์ที่สำคัญของเมืองทุกเมือง
ก็คือผู้คนอาศัยอยู่ในเมืองนั้นนั่นเอง”**

ชาร์ลส์ แลนดรี

ผู้เขียนหนังสือ
The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators

**“การท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญ
ในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม
หากแต่ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการรักษา
และฟื้นฟูเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การสร้างนวัตกรรม
โดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการรับมือกับ
การเปลี่ยนแปลงของเมืองผ่านการเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์
ของยูเนสโก ถือเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืน
โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยยกระดับคุณค่า
สู่มูลค่าทางการท่องเที่ยว ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ที่เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เพื่อพัฒนาทักษะองค์ความรู้ของประชาชน
ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป”**

นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

“การได้รับคัดเลือกให้เป็นเครื่อง่ายเมืองสร้างสรรค์
ของยูเนสโก ถือเป็นความภาคภูมิใจร่วมกัน
ของคนในเมืองนั้น ๆ ที่ได้มีเครื่องยืนยันว่า
ภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้ว
คือ สิ่งที่โลกมองเห็นคุณค่า
อีกทั้งการสนับสนุนให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้
ยังช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนา ต่อยอดสิ่งที่มี
ให้ดียิ่งขึ้นไป เมื่อเมืองทุกเมืองให้ความสำคัญ
กับการสืบค้นมรดกทางวัฒนธรรม และพัฒนา ต่อยอด
ท้ายที่สุดย่อมส่งผลกลับมา
ในรูปของเศรษฐกิจสร้างสรรค์”

นายอนันต์ ชูโชติ

ประธานกรรมการ

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

“Co-Creation & Co-Own

เป็นกลไกหลักในการนำการท่องเที่ยวมาพัฒนาพื้นที่พิเศษ
เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ อพท. ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง
การนำ Creative Cities Network หรือเครื่อง่ายเมืองสร้างสรรค์
มาเป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือสร้างสรรค์
และจับเคลื่อนเมืองอย่างมีเป้าหมายเดียวกัน จนทำให้เมืองนำอยู่
และกลายเป็นเมืองนำที่เกี่ยว นำไปสู่การเป็นเมืองที่เอื้อต่อ
การสร้างธุรกิจหรืออุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์
สร้างรายได้ให้กับเจ้าของเมือง คือชุมชน อย่างแท้จริง”

นางวาอากาศเอก อธิคุณ คงมี

ผู้อำนวยการ

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ สู่แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ปัญหาของโลกในศตวรรษที่ 21 เกิดจากการพัฒนาที่รวดเร็ว การบริโภคเกินพอดี สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฯลฯ ในขณะที่ความพยายามแก้ไขปัญหามีอัตราก้าวหน้าน้อยมากเมื่อเทียบกับปัญหาที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้น การตั้งรับอย่างสร้างสรรค์ ย่อมพลิกวิกฤตไปสู่โอกาสใหม่ ๆ นำมาสู่สมมติฐานที่ว่า

“เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ จะทำให้โลกใบนี้น่าอยู่ขึ้นได้อย่างไร”

ย้อนกลับไปในปี พ.ศ. 2547 องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยมิติด้านวัฒนธรรมผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากฐานรากที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง จึงได้เสนอแนวคิด “โครงการเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก (UNESCO Creative Cities Network - UCCN)” โดยมุ่งหวังความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วน ตั้งแต่ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ด้วยนโยบายในระดับท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับเมืองต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อสร้างเครือข่ายเมืองที่เน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้วยวิสัยทัศน์เดียวกัน

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น 7 สาขา ได้แก่

- 1 หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน (Crafts and Folk Arts)
- 2 การออกแบบ (Design)
- 3 ภาพยนตร์ (Film)
- 4 วิทยาการอาหาร (Gastronomy)
- 5 วรรณกรรม (Literature)
- 6 มีเดีย อาร์ต (Media Arts)
- 7 ดนตรี (Music)

ทั้งนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย ประกอบด้วย 169 เป้าประสงค์ จะสำเร็จได้ก็ด้วยความร่วมแรงร่วมใจที่เริ่มจากหน่วยเล็ก ๆ คือ ชุมชน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ (11) ว่าด้วยเมืองและชุมชนยั่งยืน ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนให้ปัญหาด้านอื่น ๆ ได้รับการแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน โดยกลไกที่เปิดโอกาสให้แต่ละเมืองขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้มิติทางด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมนิยมประเพณีของชุมชน ตลอดจนทรัพยากรในท้องถิ่น ผสานกับความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือของทุกภาคส่วนของเมือง

จนถึงปี พ.ศ. 2565 เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 295 เมืองจากกว่า 90 ประเทศทั่วโลก ประเทศไทยมี 5 เมือง ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ ได้แก่ ภูเก็ต ด้านวิทยาการอาหาร พ.ศ. 2558 เชียงใหม่ ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน พ.ศ. 2560 สุโขทัย ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน พ.ศ. 2562 กรุงเทพมหานคร ด้านการออกแบบ พ.ศ. 2562 เพชรบุรี ด้านวิทยาการอาหาร พ.ศ. 2564 ตามลำดับ โดยมีเมือง น่าน สุพรรณบุรี เชียงราย พัทลุง สงขลา อยู่ในช่วงการพัฒนาและเตรียมความพร้อมเพื่อเสนอชื่อ ให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกต่อไป

บทบาทของ อพท. ในการขับเคลื่อนเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ขับเคลื่อนเมืองสร้างสรรค์ของไทย ตามแนวทางของยูเนสโกร่วมกับภาคี เครือข่าย โดย อพท. มีภารกิจหลัก คือ การบริหาร จัดการ และพัฒนาพื้นที่ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเชิงบูรณาการ เป็นองค์กรกลาง ในการประสาน ส่งเสริม และยกระดับเมืองในพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก (UCCN : UNESCO Creative Cities Network) เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำคัญที่ อพท. นำมาใช้เพื่อพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ สหประชาชาติ หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) โดยใช้ชื่อว่า TCCN : Thailand Creative Cities Network หรือ เครือข่าย เมืองสร้างสรรค์ประเทศไทย ซึ่ง อพท. ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2562 แนวทางดังกล่าวนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บท ภายใต้อุตสาหกรรมชาติ 20 ปี

6

1
เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก

2
เมืองที่เตรียมเสนอชื่อเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์

3
เมืองที่สนใจนำแนวทางเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ไปพัฒนาเมือง

TCCN เป็นเวทีส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ สนับสนุนความร่วมมือระหว่างเมืองที่สนใจ แนวคิดเรื่องเมืองสร้างสรรค์

ภูเก็ต เชียงใหม่
สุโขทัย กรุงเทพฯ
เพชรบุรี

น่าน สุพรรณบุรี
เชียงราย พัทธยา
สงขลา
อุบลราชธานี

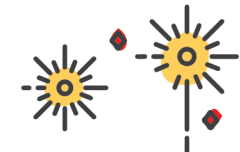
เมืองอื่น ๆ
ที่สนใจ

หน้าที่หลักของ TCCN คือการสนับสนุนให้เมืองในพื้นที่พิเศษฯ ที่ได้รับการประกาศให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่ระบุไว้ นอกจากนั้นยังสนับสนุนเมืองเป้าหมายที่เตรียมตัวเข้าสู่กระบวนการคัดเลือกให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก ได้แก่ น่าน สุพรรณบุรี เชียงราย สงขลา อุบลราชธานี พัทธยา และระยะต่อไป ได้แก่ เลย ยะลา พัทลุง และเมืองอื่น ๆ โดยเมืองเหล่านี้มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง และน่าสนใจในหลาย ๆ ด้าน

ทั้งนี้ การได้รับการยกย่องจากยูเนสโก อาจไม่ได้เป็นเป้าหมายสูงสุด เพราะไม่ว่าเมืองนั้น ๆ จะได้รับการคัดเลือกหรือไม่ กลไกการขับเคลื่อนเมืองสร้างสรรค์ก็ถือว่าเป็นกุญแจดอกสำคัญในการพัฒนาเมือง ที่สามารถพลิกปัญหาอย่างสร้างสรรค์และตอบรับการเคลื่อนไปของโลกยุคใหม่ที่ความหมายของ “พื้นที่สร้างสรรค์” มิได้จำกัดขอบเขตอยู่ในโลกที่จับต้องได้เท่านั้น

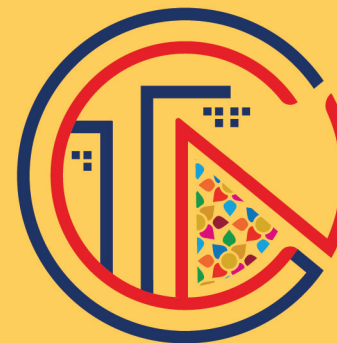
7

UCCN UNESCO Creative Cities Network

การร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นและภาครัฐในการสร้างสรรค์เมือง
ผ่านการพัฒนาสภาพแวดล้อม โครงสร้างทางสังคม
ระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการนำสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม
ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ตลอดจน จารีตประเพณี
ของท้องถิ่นมาผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่
เพื่อนำไปสู่การเป็นเมืองที่เอื้อต่อการสร้างธุรกิจ
หรืออุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Industry)
สมาชิกจากเมืองต่าง ๆ สนับสนุนซึ่งกันและกัน
กลายเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์
ซึ่งปัจจุบันพ.ศ. 2565 มีอยู่ 295 เมืองทั่วโลก

THAILAND CREATIVE CITIES NETWORK

TCCN Thailand Creative Cities Network

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของประเทศไทย
เป็นเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ยกระดับ และขับเคลื่อนเมืองสร้างสรรค์
ภายใต้บริบทเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
โดยสนับสนุนให้เกิดการนำองค์ความรู้จากเมืองที่ได้รับคัดเลือกให้
เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ยูเนสโก มาส่งต่อให้กับเมืองเป้าหมาย
ที่เตรียมตัวเสนอชื่อให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ในระยะต่อไป ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ให้กับเมืองต่าง ๆ
ในประเทศไทยที่สนใจนำแนวทางเมืองสร้างสรรค์
ไปพัฒนาเมืองสู่ความยั่งยืน

เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ ของยูเนสโก ได้อะไร?

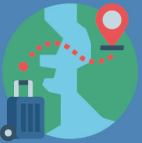
11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

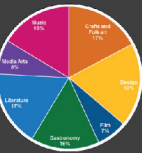
การพัฒนาเป็นไปตาม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (The Sustainable Development Goals : SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 11 Sustainable Cities and Communities

ระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ส่งผลให้เกิดการจ้างงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เข้าใจทรัพยากรทางวัฒนธรรมของเมืองนั้น ๆ ได้อย่างดียิ่งขึ้น

สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากเมืองที่เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์จากทั่วโลกให้เดินทางมาเยือนเพิ่มขึ้นและการมีส่วนร่วมในโครงการระหว่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายที่อยู่ในเมืองสร้างสรรค์อื่น ๆ

ส่งเสริมเอกลักษณ์ที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเมือง และ ส่งเสริมให้เกิดการใช้ความสามารถเพื่อพัฒนาศักยภาพของเมือง ในด้านสร้างสรรค์ทั้ง 7 ด้าน

ส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ และ อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม และการบูรณาการในแผนพัฒนาเศรษฐกิจของเมือง

5 เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ ของประเทศไทยในปัจจุบัน

ภูเก็ต • Phuket
เมือง gastronomy ระดับโลกของยูเนสโก
City of Gastronomy of UNESCO

ภูเก็ต

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “วิทยาการอาหาร” ปี พ.ศ. 2558

Chiang Mai
City of Crafts and Folk Art

เชียงใหม่

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน” ปี พ.ศ. 2560

SUKHOTHAI
city of crafts and folk art

สุโขทัย

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน” ปี พ.ศ. 2562

BANGKOK
CITY OF DESIGN

กรุงเทพมหานคร

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “การออกแบบ” ปี พ.ศ. 2562

Phetchaburi
City of Gastronomy

เพชรบุรี

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “วิทยาการอาหาร” ปี พ.ศ. 2564

ภูเก็ต : ตัวตนคนภูเก็ต S.E.E. Phuketian

พื้นเพของชาวภูเก็ตมาจากหลากหลายชนชาติ ย้อนไปในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อชาวจีนฮกเกี้ยนไล่ล่าเข้ามาถึง “จังซีลอน” มาแต่งงานกับชนพื้นเมือง ที่มีทั้งเชื้อสายไทย-มลายู และชาวมอแกน หรือที่เรียกว่าชาวเล เป็นที่มาของ คำว่า “เพอรานากัน” ซึ่งสะท้อนอยู่ในมิตติสังคัมพหุวัฒนธรรม ได้แก่ อาหารการกิน เสื้อผ้าอาภรณ์ อาคารบ้านเรือน ภาษา ฯลฯ คนภูเก็ตเรียกผู้ชายว่า “บาบ๋า” เรียกผู้หญิงว่า “ย่าหย่า” ซึ่งคำหลังนี้ยังหมายถึงเครื่องแต่งกายพื้นเมืองของสตรี ภูเก็ตอีกด้วย

ในฐานะเมืองแรกของอาเซียนที่ได้รับการประกาศให้เป็นเครือข่าย เมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหาร มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 ภูเก็ตมีโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนด้วย “อาหาร” สำหรับชาวภูเก็ตแล้ว “อาหาร” คือ ศูนย์กลางของชีวิต ศูนย์รวมใจของครอบครัว เป็นหัวใจของเทศกาลต่าง ๆ เป็นพลังพลิกฟื้นตัวเมืองเก่าที่เรียงรายด้วยอาคารสไตล์ชิโน-ยูโรเปียน ให้ กลับมามีชีวิต โดยพัฒนาให้เป็นโรงแรม อาร์ตแกลเลอรี ร้านกาแฟ ร้านอาหาร Co-Working space ฯลฯ ที่นำเสนอเรื่องราววิถีชีวิต (Way of Life) และ อัตลักษณ์ของชาวเพอรานากันไปพร้อมกับอาหารการกิน

ภูเก็ต
เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “วิทยาการอาหาร” ปี พ.ศ.2558

S.E.E. Phuketian อันเป็นแนวทางกิจกรรมในปีพ.ศ. 2565 ได้ชี้ให้เห็นว่า “ตัวตนของคนภูเก็ต” มีส่วนพัฒนาเมืองใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม (S-Social) ที่อยู่ด้วยกันอย่างถ้อยที ถ้อยอาศัย ด้านสิ่งแวดล้อม (E-Environment) การพัฒนาย่านเมืองเก่า ก่อให้เกิดความภูมิใจ เปิดโอกาสให้คนในเมืองมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ ด้านเศรษฐกิจ (E-Economy) เกิดธุรกิจสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยง อดีตอันน่าภาคภูมิใจมาสู่คนรุ่นใหม่ให้เห็นคุณค่า เมื่อองค์ประกอบพร้อมทั้ง 4 อ. (อาคาร อาหาร อาภรณ์ อารมณ์) การต่อยอดด้วย S.E.E. Phuketian ย่อมนำมาซึ่ง “ความอึม” ในทุกมิติ

เชียงใหม่เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ไม่ว่าจะผ่านร้อน ผ่านหนาว มาที่ยุคสมัย สิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนไป คือ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เป็นศูนย์กลางที่ก่อให้เกิดศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ “สล่า” เป็นคำเรียกงาน “ช่างฝีมือ” แขนงต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นมาช้านาน ควบคู่ไปกับสังคมที่เห็นคุณค่าของงานศิลปหัตถกรรม มีการส่งต่อมรดกทางภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านกระบวนการสืบค้น สืบสาน สร้างสรรค์ การรวมตัวกันเป็นย่านงานศิลปะ เปิดโอกาสให้ “สล่า” มีหลักแหล่งที่ผู้มาเยือนเข้าถึงได้ ก่อให้เกิดรายได้จากเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ชาวเชียงใหม่ภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

เชียงใหม่สมาชิกเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ขององค์การ UNESCO สาขาหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน

นอกจากงานช่างแขนงต่าง ๆ ที่รวมตัวกันอยู่ในเมืองแล้ว ห้างไกลออกไป ในขุนเขายังมีกลุ่มชนชาติพันธุ์หลากหลาย ที่ยังรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน งานฝีมือที่ทำไว้ใช้ในบ้านกลายเป็นที่ต้องตาผู้มาเยือนมากขึ้น การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก ทำให้เชียงใหม่เกิดการรวมตัวผู้เชี่ยวชาญแขนงต่าง ๆ วางแผนพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ผ่านความร่วมมือร่วมใจของภาคส่วนต่าง ๆ ถึงวันนี้ เชียงใหม่พร้อมแล้วที่จะยกย่องครูช่าง ภูมิปัญญาให้โลกได้รู้จัก ในฐานะของ “สล่าโลก”

เชียงใหม่
เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน” ปี พ.ศ.2560

คนสุโขทัยภูมิใจเรียกตนเองว่า “คนเมืองเก่า” ด้วยเหตุที่รากเหง้าบรรพบุรุษอาศัยอยู่บนแผ่นดินพระร่วง ซึ่งเป็น “ราชธานีแห่งแรก” ของประเทศไทย และในปี พ.ศ. 2534 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ยังได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของยูเนสโก คนเมืองเก่าเชื่อว่าที่นี่คือแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ มีแต่ความอุดมสมบูรณ์ ดึงข้อความในศิลาจารึกหลักที่ 1 ที่พ่อขุนรามคำแหงทรงโปรดให้จารึกไว้ว่า “เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” อันเป็นวิถีชีวิตคนสุโขทัยสืบต่อกันมาที่ในฤดูทำนาที่ปลูกข้าว นอกฤดูทำนาก็ประดิษฐ์เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ งานศิลปหัตถกรรมสุโขทัย สะท้อนความสงบ เยือกเย็น จึงเป็นพื้นฐานจิตใจของคนสุโขทัยมาช้านาน

สุโขทัย : ดิน ไม้ ฝ้าย มือ มรดกแผ่นดิน

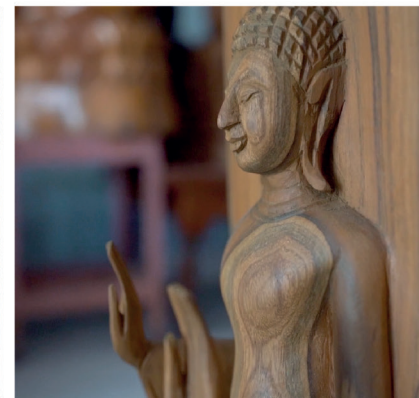

จากดิน กลายเป็นสังคโลก จากไม้ กลายเป็นพระพุทธรูปแกะสลัก จากฝ้ายกลายเป็นผืนผ้าทอ ผ้าชิ้นต้นจก จากสายแร่ทองคำ กลายเป็นเครื่องทองบุชชา ฯลฯ หัตถกรรมล้ำค่าล้วนสำเร็จได้ด้วยสองมือเล็ก ๆ ของคนสุโขทัย ทั้งนี้เมืองสุโขทัยส่งเสริมงานสร้างสรรค์ผ่านประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ ที่เป็นศูนย์รวมใจของทุกคน งานศิลปหัตถกรรมยังตอบโจทย์เรื่องการลดความเหลื่อมล้ำ เชิดชูพลังสตรี และเศรษฐกิจหมุนเวียน ไม่ว่าจะเป็นเศษดิน เศษไม้ เศษด้าย ฯลฯ สามารถนำมาทำชิ้นงานหัตถกรรมได้ทั้งสิ้น การสนับสนุนเยาวชนให้เป็นพลังสำคัญในการสืบสานความภูมิใจในมรดกแผ่นดิน ก็เป็นอีกหนึ่งกลไกที่นำไปสู่การพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนของสุโขทัย

สุโขทัย

เครื่อง่างเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน” ปี พ.ศ. 2562

กรุงเทพมหานคร คือ หนึ่งในมหานครใหญ่ (Metropolis) ที่สะท้อนให้เห็นการตั้งรับปัญหาของเมืองด้วยการออกแบบที่พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส ผ่านแนวคิดของการผสมชีวิต (Bridge of Lives) ที่เชื่อมเมืองเก่ากับย่านธุรกิจใหม่ เชื่อมสวนสาธารณะให้คนมีพื้นที่หายใจมากขึ้น เชื่อมโยงโครงข่ายสัญจร รถ ราง เรือ ให้เดินทางได้ง่ายขึ้น ฯลฯ โดยหน่วยงานหลักคือ สำนักการวางแผนและพัฒนาเมืองกรุงเทพมหานคร และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) หรือ CEA ร่วมกันวางแผนพัฒนาศักยภาพของแต่ละย่านให้โดดเด่น เพื่อแก้ปัญหาเมือง และตอบโจทย์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ไปพร้อมกัน

เพราะเมืองหลวงเป็นเมืองแห่งโอกาส เมืองที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน กรุงเทพฯ เมืองที่ไม่เคยหลับ จึงถูกจับเคลื่อนด้วยชีพจรธุรกิจ และความท้าทายที่ท้าทายของคนเมืองที่หลังไหลมาจากทุกสารทิศ ย่านเมืองเก่า ย่านเมืองใหม่ ความซ้อนทับของอาคารต่างยุค เหลื่อมเวลา ตลอดจนความแตกต่างทางความคิดของรุ่นคน ล้วนเป็นปัจจัยให้เร่งสร้างสะพานเชื่อมถึงกัน เมื่อนั้นเมืองที่น่าอยู่ ก็จะกลายเป็นเมืองที่น่าเที่ยวในที่สุด

กรุงเทพมหานคร

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “การออกแบบ” ปี พ.ศ. 2562

เพชรบุรีได้ชื่อว่า “อยุธยาที่ยังมีชีวิต” ด้วยสืบสานงานศิลปะ ตระกูลช่างสืบหมู่มาจากคนกรุงศรีอยุธยา พัฒนามาเป็นเอกลักษณ์ของ “สกุลช่างเมืองเพชร” นอกจากนี้เพชรบุรียังโดดเด่นเรื่องวิถีชีวิตในการปรุงอาหาร จนได้ชื่อว่า “เมืองสามรส” มีรสเปรี้ยวจากมะนาวเป็น เค็มจากเกลือทะเล และรสหวานจากตาลโตนด โดยเฉพาะน้ำตาลเมืองเพชร สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของภูมิประเทศ เป็นหัวใจสำคัญของของหมหวานเมืองเพชร ที่สร้างชื่อเสียงมาอย่างยาวนาน การเป็นเครื่อง่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหาร ยังตอกย้ำคุณทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นชีพจรของเมืองเพชรมาช้านาน

เพชรบุรี :

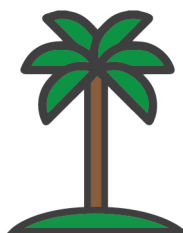
หวานจับใจ Sweet Experience

“หวาน” คือ รสชาติที่โดดเด่นที่สุดของ “เมืองสามรส” แห่งนี้ อีกทั้งยังตอกย้ำความเป็นเมืองหมหวานที่ไม่มีใครทัดเทียม อาชีพคนทำตาลโตนด คือ ต้นทางของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอนุรักษ์ ก่อนที่จะหายไปจากแผ่นดินเพชรบุรี คำว่า “หวานจับใจ” จึงเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนเครื่อง่ายเมืองสร้างสรรค์เพชรบุรี จะพาทุกคนหันกลับไปมองเรื่องราวอันทรงคุณค่า ที่สะท้อนให้เห็นสายสัมพันธ์ของระบบนิเวศและความเชื่อมโยงของการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพชรบุรี

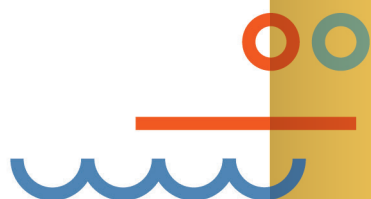
เครื่อง่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก
ด้าน “วิทยาการอาหาร” ปี พ.ศ. 2564

5 ขั้นตอน

ยกระดับศักยภาพของเมือง สู่การเป็นเมืองสร้างสรรค์

ถอดบทเรียนการยกระดับศักยภาพของเมือง
สู่การเป็นเมืองสร้างสรรค์ จากประสบการณ์ของ
เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ยูเนสโกในประเทศไทย

1 รวบรวม ■ ความร่ำรวย

“ก่อนเข้าร่วมเครือข่าย รวบรวมความร่ำรวย รวยคน รวยองค์ รวยของคน รวยความฝัน”

เริ่มจากค้นหาตัวตนของเมืองให้เจอ พิจารณาแผนและทิศทางการพัฒนาเมืองที่มีอยู่ ค้นหาให้เจอว่าเมืองกำลังเผชิญกับความท้าทายอะไรอยู่บ้าง คาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของเมืองในอนาคต (Urban issues) จากนั้นตั้งวงสนทนาอย่างต่อเนื่อง ชวนมาให้ครบ ทั้งพ่อเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ คนรุ่นใหม่ ครู ผู้รู้ ศิลปิน ประชาชน ตัวแทนภาคประชาชน รับรู้ รับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ ว่าอยากเห็นอนาคตของเมืองเป็นอย่างไร ร่วมกันหาความร่ำรวยทางสินทรัพย์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งที่มองเห็น และ มองไม่เห็น นำมารวบรวมไว้เป็น ทรัพย์สินของเมือง

2. มองหาปัญหา ที่อยากแก้ไข

**“ร่วมสร้างสรรค์ ให้ลุ่มลึก เมืองน่าอยู่ คือ เมืองน่าเที่ยว
เดินหน้าสู่การจัดการเมืองอย่างยั่งยืน”**

การเป็นเมืองสร้างสรรค์ หัวใจอยู่ที่การนำความคิดสร้างสรรค์ มาช่วยกันหาทางออกให้กับความท้าทายที่เมืองกำลังเผชิญอยู่ และ คาดการณ์ว่ากำลังจะพบเจอในอนาคต เช่น คนรุ่นใหม่ไม่สนใจศิลปะ- พื้นบ้าน การจ้างงานในพื้นที่ สูงภาวะกายและใจของผู้สูงวัยในเมือง ความหนาแน่นของใจกลางเมือง รถติด มลภาวะ อาหารไม่ปลอดภัย พื้นที่สีเขียวลดลง เกษตรกรยากจน ผลผลิตไม่ได้ราคา น้ำท่วม ภูมิทัศน์ ไม่สวยงาม ปริมาณขยะ คนเครียด เป็นต้น

จัดสร้างพื้นที่ให้คนในเมืองได้ปล่อยความคิดสร้างสรรค์ ร่วมจัดหมวดหมู่ เชื่อมโยง หาทางออกในการแก้ปัญหาแต่ละเรื่อง หากเมืองเราน่าอยู่ คุณภาพชีวิตคนในเมืองจะดีขึ้น โดยใช้เป้าหมาย การจัดการอย่างยั่งยืนทั้ง 17 ข้อ (SDG) เป็นแนวทางในการพัฒนา โดยทุกฝ่ายต้องตระหนักว่า การไปถึงเป้าหมายนั้นได้ หากเริ่มที่ตัวเรา เมืองเรา

การเป็นเมืองสร้างสรรค์

ช่วยกันหาทางออก

ความท้าทายที่
เมืองกำลังเผชิญ

คาดการณ์
ความท้าทาย
ในอนาคต

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

3 มองคน มองเมือง จัดหมวดหมู่

“มองคน มองเมือง ของดี ของเด่น ร่วมกัน ทำให้ดี
ทำให้เด่น ทำให้ดัง”

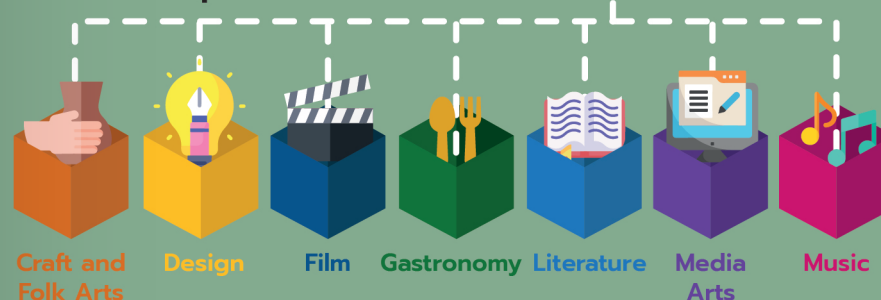
• คิดสรร สิ่งที่มี กิจกรรมต่าง ๆ ในเมือง เพื่อค้นความโดดเด่นให้เจอ
จัดกลุ่มของดี ของเด่น ใส่กล่องทั้ง 7 ด้านต่อไปนี้ แล้วร่วมพิจารณาว่า
กล่องใดมีความพร้อม คนพร้อม ของพร้อม

- หัตถกรรม และศิลปะพื้นบ้าน | Crafts and Folk Arts
- การออกแบบ | Design
- ภาพยนตร์ | Film
- วิทยาการอาหาร | Gastronomy
- วรรณกรรม | Literature
- สื่อศิลปะ | Media Arts
- ดนตรี | Music

• ลับคม รวบรวม สร้างสรรค์กิจกรรม สร้างการมีส่วนร่วมภายใน
เมือง (ทำให้คนในเมืองมองเห็นเป็นประจักษ์ก่อนว่า ของดี ของเด่นของเรา
คืออะไร)

จัดกลุ่มของเด่นใส่ตามกล่อง

สร้างการมีส่วนร่วมภายในเมือง

4. **ตอบใจกัยด้วย ความคิดสร้างสรรค์**

ก้าวสำคัญ คือ การกลับไปดู ข้อ 2 ว่า เมืองน่าอยู่ของเรา เป็นอย่างไร แล้วของดี ของเด่น จะช่วยให้เมืองบรรลุเป้าหมาย เหล่านั้นได้อย่างไร ตั้งคำถามว่างานออกแบบจะนำมาช่วยแก้ ปัญหาโรคติดในเมืองได้อย่างไร งานภาพยนตร์จะทำให้ผู้สูงวัย มีสุขภาพวะที่ดีขึ้นได้หรือไม่ งานอาหารจะทำให้ผลผลิตเกษตรกร เพิ่มมูลค่าจัดการกับฤดูกาลได้อย่างไร เป็นต้น

(ถ้าตอบคำถามเหล่านี้ยังไม่ได้ ยังไปต่อไม่ได้ ลองกลับไป ย้อนเส้นทางคู่อีกครั้ง)

ก้าวสำคัญ

คือการกลับไปดู
ข้อ 2 ว่า

เมืองน่าอยู่
ของเรา
เป็นอย่างไร?

ของดี
ของเด่น
จะช่วยให้เรา
บรรลุเป้าหมาย
ได้อย่างไร?

สิ่งที่มี
จะช่วยแก้ปัญหา
ของเมือง
ได้อย่างไร?

*ถ้าตอบคำถามเหล่านี้ยังไม่ได้
ลองกลับไปย้อนเส้นทางคู่อีกครั้ง*

5. สร้างเครือข่าย ขับเคลื่อนเมือง

*“สร้างกิจกรรม นำเสนอสิ่งที่มี ทำให้ดี ทำให้เด่น
ทำให้ดัง ร่วมกันในเมือง ในเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ”*

สร้างเครือข่ายภายในเมือง สร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยน สร้างสรรค์
เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง

สร้างเครือข่ายภายในประเทศ ร่วมเรียนรู้กับเมืองอื่น ๆ และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

สร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ ร่วมเรียนรู้กับเมืองสร้างสรรค์ใน
ประเทศต่าง ๆ

สร้างทูตสันถวไมตรี ประจำเมือง นักการสื่อสาร ทั้งไทย อังกฤษ หรือ
ภาษาอื่น ๆ ที่พร้อมนำเสนอเรื่องราวไปสู่เวทีสากล

เก็บรวบรวมข้อมูล กิจกรรม พร้อมนำมาวัดผลให้เห็นประจักษ์ ว่าการ
เดินทางของการนำวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ เพื่อสร้างเมืองเราให้น่าอยู่
ได้เพียงใดแล้วทำใหม่ ทำซ้ำ ทำเพิ่ม.....

กระบวนการเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อเมืองเปิดโอกาสให้มีพื้นที่สร้างสรรค์
สำหรับคนสร้างสรรค์มารวมตัวกัน ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

“

**ก้าวทีละเรื่อง
ปราดเปรื่องทีละจุด**

**โดดเด่น อย่างมีที่มา
แตกต่างอย่างสร้างสรรค์**

”

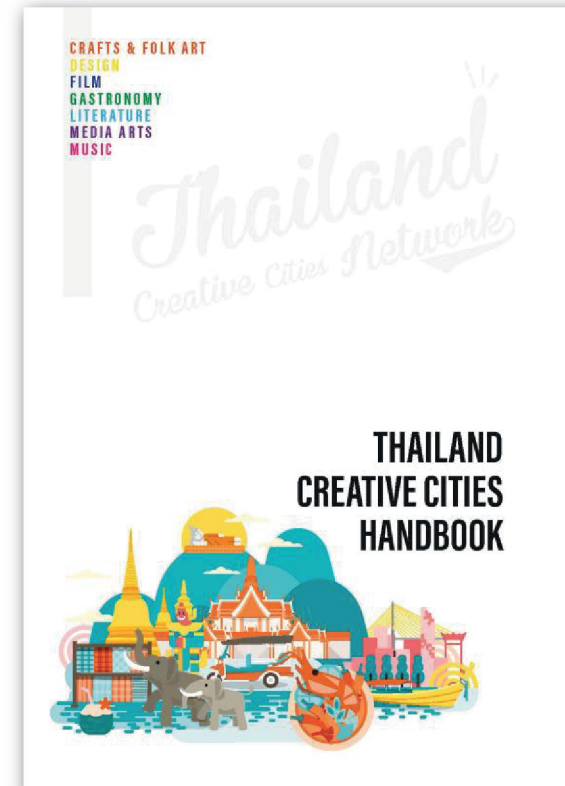
Thailand Creative Cities Network “The desired future of creative cities”

ภารกิจของ TCCN

- สร้างการรับรู้และความตระหนักถึงประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก แก่เมืองเป้าหมายในประเทศไทย และภาคสังคม ให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการสนับสนุนการพัฒนาเมืองในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ อพท.
- สร้างโอกาสในการพัฒนาเครือข่ายและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในการขับเคลื่อนเมือง สร้างสรรค์ของยูเนสโกของประเทศไทย
- เปิดเวทีแลกเปลี่ยนการขับเคลื่อนเมือง โดยใช้แนวคิดของเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกไปพัฒนาเมืองในมิติและบริบทของเมืองอย่างยั่งยืน

มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

เมืองสร้างสรรค์ แนวทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ดาวน์โหลด

Thailand Creative
Cities Handbook
2021

รู้จักเมืองสร้างสรรค์ที่โดดเด่นในโลก
พร้อมคำแนะนำเกี่ยวกับการ
สมัครเข้าร่วมเป็นเมืองสร้างสรรค์

ดาวน์โหลด

Thailand Creative
Cities Handbook
2022

CREATIVE PEOPLE CREATIVE CITIES

